

УДК 911.3:314.18:331.5

Логвин М.М.

*ВПЛИВ ДУХОВНО-РЕЛІГІЙНИХ ЧИННИКІВ НА РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА
(НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА ЛІВІЇ)*

В статті розглядаються спільні та відмінні риси соціально-економічного та демографічного розвитку України та Лівії. Наголошується на ролі духовно-релігійних та морально-етичних чинників у розбудові держави.

The general and excellent lines of socio-economic and demographic development of Ukraine and Libya are examined in the article. Marked on the role of spiritually religious and morally-ethical factors in alteration of the state.

Вступ. Постановка проблеми. Українській незалежності майже два десятки років, але до цього часу Україна чітко не визначилася із соціально-економічною моделлю розвитку. Вважаємо, що недостатньо сліпо копіювати досвід інших країн чи повністю формувати власну модель розвитку – мабуть, істина посередині. У зв'язку з цим, цікавим і корисним може здатися досвід Лівії, єдиної країни у світі із формою державного устрою – джамахірією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські вчені зробили значний внесок у краєзнавчі міжнародні дослідження, зокрема М.С. Дністрянський, В.М. Юрківський, Б.П. Яценко та інші. Фундаментальним дослідження соціально-економічної моделі розвитку є праця лідера Лівійської Джамахірії М. Каддафі “Зелена книга”. Подібними проблемами займалися Д. Айк, Л. Броуер, П. Бьюккенен, О. Платонов та багато інших.

Формулювання цілей статті. Постановка завдання. Метою даної публікації є вивчення досвіду соціального експерименту, що проводиться на основі повернення до традицій, культурного спадку минулого і до релігії, які довгі віки визначали норми політичного, економічного і соціального життя цієї арабської країни.

Виклад основного матеріалу. Дослідження показників соціально-економічного розвитку та демографічної поведінки населення України та Лівії носить не зовсім коректний характер (це автором усвідомлено), бо порівнюються держави з різними формами правління, державним устроєм, територією, національним складом населення, релігією (див. табл. 1).

Але все ж таки неупереджений аналіз, показує, що Лівія має доволі значні переваги у соціально-економічному та демографічному майбутньому країни. В першу чергу, це стосується вікової структури: населення віком до 14 років у Лівії становить 33,9%, то в Україні це показник менше, ніж у два рази – 15,6%. Питома вага населення віком понад 65 років в Україні майже в чотири рази вища ніж у Лівії, що підтверджує належність першої до “старіючих націй”. Підтверджує це і середній вік українців – 39,5 років, лівійці майже на 16 років “молодші”. Причому, якщо середній вік лівійських чоловіків і жінок майже однаковий, то українські жінки “старші” за чоловіків більш ніж на шість років.

Індикатором дотримання і збереження духовних традицій країни, народу, етносу є демографічна поведінка населення. Біля 23% дітей в Україні народжується поза шлюбом, що сприяє дефектам виховання і девіаціям розвитку особистості дитини. Цю тезу доповнюють російські вчені Д.А.Авдєєв і В.К.Невярович: “Якщо зачаття дитини відбулось з вівторка на середу чи з четверга на п’ятницю, у вихідний день, у піст чи у велике свято, то вона народиться з дефектом – моральним, етичним чи фізичним”.[1]

Народжуваність у Лівії вища ніж на Україні майже в чотири рази, а смертність вища в Україні у стільки ж разів, що разом із від’ємним міграційним сальдо і викликає зменшення чисельності населення. Згідно доволі авторитетних джерел [3,8], не істотно відрізняються у двох держав лише показники дитячої смертності.

Таблиця 1. Демографічні та макропоказники розвитку економіки України та Лівії*

Показники	Лівія	Україна
Адміністративне ділення	25 муніципалітетів	24 області і АР Крим

змішування каст і рас пов'язується з кінцем часів. Проходить уніфікація етнічних характеристик. Демократичні суспільства всебічно розтлівають душу під виглядом турботи про тіло. Недарма на Сході, на відміну від Заходу, навпаки збереглась власна система цінностей, в основі якої лежить, в першу чергу, іслам.

Політична та соціально-економічна трансформація у суспільстві, екологічна криза відбивається на ще одному показнику, що входить до ІРЛП – тривалості життя населення. Якщо у Лівії різниця між чоловіками та жінками становить біля чотирьох років, то українки живуть довше своїх співвітчизників майже на 11 років. Той факт, що середня тривалість життя чоловіків (близько 62 років, що значно менше вікового виходу на пенсію) не може не турбувати органи законодавчої та виконавчої влади всіх ієрархічних рівнів.

На наш погляд, вирішальну роль у подібних процесах і показниках, які їх відбивають є віра, ступінь релігійності населення. Віруючі всіх конфесій у Лівії (різко домінують суніти) складають 97%, то в Україні лише 74-76% (всі християнські та нехристиянські конфесії). У “Зеленій книзі” зазначається, що дія “соціальних факторів” може призвести до розвитку суспільства правильним шляхом тільки в тому випадку, якщо “соціальний фактор співпадає з релігійним”. Історично кожна нація повинна мати свою релігію. Тільки за цієї умови можлива гармонія, а єдина релігія може об'єднати в одну державу декілька націй [4, сс. 99, 113].

Важливим показником є частка населення, що знаходиться за межею бідності. В Україні вона становить 29% [3], у Лівії дані про подібний прошарок населення відсутні. Однак, у Лівії рівень безробіття становить 30%, в той час як в Україні – майже в 10 разів менший (за методикою МОП – у 3 рази). Україна має в 4 рази більший зовнішній борг, і більше ніж у два рази менші золотовалютні резерви. Загальний індекс ІРЛП і України на 0,033 пункти менше ніж у Лівії, що становить різницю у 20 позицій у загальносвітовому рейтингу (Лівія – 58 місце, Україна – 78 (2003 р.)).

Ступінь суспільного розвитку і прогресу, цивілізованості не може вимірюватися лише кількісними показниками (чого і скільки вироблено), а насамперед станом здоров'я людини, моральними і духовними критеріями, мудрістю людей. У випадку масового відступництва від Бога карається все суспільство епідеміями, неврожаєм, голодом, ураганами, повеннями, землетрусами, пожежами, війнами, революціями [2, с. 244-249]. Одним з наслідків падіння показників духовного здоров'я є збільшення випадків психічних розладів. Головна причина яких, на думку схіігумена Амфілохія Почаївського, криється в духові безбожжя, насадження якого починається у школі. Це призводить до того, що більшість населення – душевнохворі. Це підтверджує проф. М.І.Сенченко, який відмічає, що сьогодні 50% населення України має ті чи інші психоневрологічні проблеми [6, с. 67].

Іншими важливими чинниками, що впливають на здоров'я і нервово-психічний розвиток потомства, є алкоголізм, наркоманія, паління, аборти, венеричні захворювання. Потворних форм в останні роки набуває активна і

пасивна пропаганда аморального способу життя. Проф. В. Свешніков відзначає, що “майже неприкритий соціальний параліч простежується у безсиллі суспільства (навіть християнського) протистояти безбожним і нелюдським ідеологіям...” [5, с. 109]. Надважкою формою одержимості є, наприклад, гомосексуалізм – а нам посилено нав’язують терпиме і навіть прихильне до нього відношення [7, с. 71]. Після 2010 року сильним потоком до управлінських структур різних ієрархічних рівнів в країнах приходитиме покоління виховане на комп’ютерних іграх, і матиме більшу схильність вирішувати міжнародні проблеми адекватними методами.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, духовний стан народу позначається на його фізичному, психічному здоров’ї і його виживаності у світі. Криза духовності населення призвела до соціально-економічних та екологічних проблем, погіршення медико-демографічної ситуації в країні. Україні загрожує духовне і фізичне виродження, тому необхідно усвідомити відступництво, від Християнської віри, направляти зусилля не тільки на стабілізацію економічного, соціального, політичного середовища, а й на відродження духовних традицій народу, що в цілому і спостерігаємо на прикладі Лівійської Джамахірії.

1. Авдеев Д.А., Невярович В.К. Наука о душевном здоровье. Основы православной психотерапии. – М.: Русский Хронограф¹⁹⁹¹, 2005. – 512 с. 2. Вейник В.И. Почему я верю в Бога. – Мн.: «Издательство Белорусского Экзархата», 2002. – 3-е издание. – 336 с. 3. Географический справочник ЦРУ. – Екатеринбург: У-Фактория, 2005. – 704 с. 4. Каддафи М. Зелёная книга. – К.: Фенікс, 2003. – 160 с. 5. Свешников В. Очерки христианской этики. Учебн. пособие. Изд-е 2-е, исправленное и дополненное. – М.: Паломникъ, 2001. – 622 с. 6. Сенченко Н.И. Общество истребления – стратегическая перспектива “демократических реформ”. – К.: МАУП, 2004. – 224 с. 7. Стефан (Киселёв Ю.М.), иеромонах. Еммануил – с нами Бог. Духовно-нравственная поэзия. – 4-е изд. – Курск: ФГУИПП “Курск”, 2004. – 399 с. 8. www.cia.gov/cia/publications/factbook